

שער שני תפלה למשה סימן רביעי

צריך לבוין ליחדה עם זי נערות הראויות לתת לה .
בְּרוּךְ יִשָּׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

(וקורין פרשה ראשונה של ק"ט.)

אתה הוא אחד וכו' פי' בחינות מתגלות באצילות שהם מחסד ולמטה מתייחסות במלת אתה שהוא נוכח מפני גלויים ובחינות נעלמות שהם מבינה ולמעלה שהם מתייחסות במלת הוא מפני העלמם הכל אחד ומתאחד קודם שהאצילים והיו נעלמים למעלה לא מפני זה היו מורות רבוי שם במקום קודם אצילות ובריאת העולם דהיינו שבעה מדות המתגלות מבינה אלא הכל אחדות גמורה. וגם לאחר שנאללו לא מפני זה יורו רבוי ח"ו אלא אתה הוא שהם שתי בחי' הנ"ל כלם א' לאחר שבראת העולם. וגם בעלם שורש השרשי' המתפשט כנאללו להחיותם אין בו שינוי בהשגחתו בשלשה ראשונות שהם עולם הבא או בהשגחתו בשבע אחרונות שהם עה"ז אלא בין למעלה בין למטה לעולם הוא אל אחד משגיח בכל ולא מפני שהאצילים סלקם מלפניו ח"ו אלא לפניו הכל ערוך ושמור. ואתה הוא ושנותיך לא יתמו. יראה כי לא ישתנה מליאותו בין הספירות מפני שינוי הספירות. אלא את"ה הו"א מה שהוא אתה שהוא המתגלה הוא הוא הנעלם. ולא מפני שיהי' אין סוף שורש השרשים מתייחס ע"י הנאללים האלה במלת אתה ובמלת הוא כי לא יתייחס אליו הגבול הנגבול שהוא או אתה ח"ו אלא ושנותיך לא יתמו. שאתה בלתי ב"ת ושנותיך דהיינו כח ספירותיך פי' מלך השגחתך בהם לא יתמו שאינם בעלי גבול ח"ו. קדש שמך פי' תשפיע שפע הקדושה במלכות הנק' שמך ע"י הששה קלוות דהיינו בעולמך ע"י ישראל שהם ממשיכים קדושה על המלכות ובישועתך סוד הגאולה העתידה להיות מלך הבינה תרום משם כח הרוממות כדפי' ירום מאברהם דהיינו הבינה קרנו המלכות שהיא נקרא' קרן. ובענין זכרה זו נהגו כל ישראל לאומרה. ויש לפקפק בעניינה שלא נכתבה בתלמוד ואין זה מענינינו :

בחי' הגלוי בחינות מתגלות באצילות שהם מחסד ולמטה מתייחסות באתה שהוא לנוכח מפני גלויים.

אֶתְּה

בחי' העלם בחינות נעלמות שהם מבינה ולמעלה מתייחסות במלת הוא מפני העלמם.

הוּא

מתאחד קודם שהאצילים והיו נעלמים

אֶחָד קוֹדֵם

למעלה סוד ז' מדות מהבינה.

שְׁבַרְאֵת הָעוֹלָם

וגם אחר שנאצלו לא מפני זה יורו רבוי ח"ו

וְאֶתְּה הוּא אֶחָד

אלא כולם אחד לאחר שבראת העולם.

לְאַחַר שְׁבַרְאֵת

הָעוֹלָם .

בהשגחתך בשבעה אחרונות

אֶתְּה הוּא אֵל

שהם עולם הזה.

בְּעוֹלָם הַזֶּה

ואין בו שינוי בהשגחתו בשלשה ראשונות שהם עולם הבא. מה שהוא אתה שהוא המתגל' הוא הנעלם
וְאֶתְּה הוּא אֵל בְּעוֹלָם הַבָּא וְאֶתְּה הוּא

לא ישונה מציאותו בין הספירות מפני שינוי הספירות שאינם בעלי גבול. משפיע שפע קדושה במלכות.
וְשְׁנוֹתֶיךָ רַא יִתְּמוּ קִדְּשׁ שְׁמֶךָ

אור הישר

ר"ל היה נהג לומר כל הפרשה ראשונה של ק"ט כאן והטעם כי זהו ק"ט של ר"י החקיד וכונ"ש ר"י בחידושי זרכות ועוד כי שייך אחר זה זכרת נקדש את שונך זרכים דכן אנו לריכין לקדש את שונך זרכים בכל לצנו ונפשונו כדכתיב כלל לצדך וגוי' כן הוא הגי' נכונה וגם זכ"ח וזרכים וכו"ה צנו' ואתחנן צעם ירושלמי פי' הרואה וז"ל כיון שישראל נכנסין לזהב"ג ואוונרים שונע ישראל וכו' ונתקבלים ונלאכי השרת ואוונרים אתה הוא עד שלא נברא העולם וכו' ונוטעם זה תקנו לומר אתה הוא וכו' צדקך אחר שונע ישראל :

שער שני תפלה למשה סימן רביעי כא

ע"י הו' קצוות. דהיינו ע"י ישראל שהם ממשיכים קדושה אל המלכות. סוד הנאולה העתידה.
בְּעוֹלָמְךָ עַל עַם מְקַדְּשֵׁי שִׁמְךָ וּבִישׁוּעַתְךָ

משם כח הרוממת ירום מאברהם. המלכות שהיא נקראת קרן. מהבינה.
תָּרוּם וְתִגְבֶּיהָ קִרְנֵנוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ בְּקָרוֹב

מלכות. כתר. מלכות. ת"ת. ממשיך קדושה. אל המלכות:
**לְמַעַן שִׁמְךָ בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּקַדֵּשׁ שִׁמְךָ
 בְּרַבִּים**

יש לפקפק בענין ברכה זו שלא נכתבה בתלמוד :

אתה הוא ת"ת ומלכות ה' האלהים חכמה ובינה שהם סוד יהו"ה בשמים ממעל שהם סוד ת"ת מזרח. ועל יסוד הארץ מתחת מלכות מערב ולאמר בשמים ת"ת ממעל ליסוד כדי שיחד היסוד בת"ת ובמלכו"ת דלחיד בשמיא וארעא בשמי השמים שהם גדולה וגבורה שהם על הת"ת. והם לפון ודרוס העליונים והתחתונים סוד מעלה ומטה שהם נל"ה והו"ד ואחר שהמליך שם בן ארבע בששה קלוות לריך להעיד על אחדותו מעלה ומטה ובאמלע וזהו שאמר אתה הוא וכדפירשנו ראשון בכתר עליון הנקרא אין ואתה הוא אחרון בסוד אני ומבלעדיך אין אלהים פי' המחזיק ומיחד הכל ממטה למעלה וממעלה למטה. ואין למעלה אלא מה שיש למטה ואין למטה אלא מה שיש למעלה. והאמלע בשתי קלוות שהכל אחד ומיוחד. וסוד זה הוא סוד קריאת שמע כאשר יתבאר במקומו בס"ד. קבץ נפולות מדה כנגד מדה אנו מיחדים. ואין היחוד גמור מפני שאין אנו מיוחדים. לכן קבץ נפולות ויהי היחוד גמור. מפני שיחוד שמו תלוי באחדות ישראל כאמרו אתה אחד ושמוך אחד ומי כעמך וכו' וזהו עונש שנאת חנם כנודע קודם פי' העולים נגדך דרך ק"ו האמלעי מארבע כנפות סוד ארבע כנפים בחיה העליונה שהם אותיות אדנ"י א' בדרוס ד' בלפון ג' במערב י' במזרח והם פני אריה פני שור פני אדם פני נשר. וזהו מארבע כנפות. כל יסוד הארץ מלכות. ויטייחדו כלם בנקודה אמלעית ליחד הכל בסוד אדנ"י שבעשה הכל יוד קטנה ושחורה והיא אומרת אל תראוני שאני שחרחרת וקטנה כדי להתייחד עם בעלה כדפי' בזהר שיר השירים יכירו וידעו מפני שאין גדולת הצורה מתעלה אלא ע"י ישראל הגורמים אחדותו. ולכן בקיבוץ זה אל היחוד יכירו וידעו וכו' אבינו סוד החכמה עשה עמנו חסד כי היא ימנית ושורש החסד עמנו עם נ"ו שהם ת"ת ומלכות ששם שורש הכשמה. בעבור שמך מלכות מקבלת מגדולה שם יהו"ה כדפי' לשם מלכות ולתהלה תהלה בינה וא"ו

תפארת. ומלכות. חכמה.
אַתָּה הוּא יְהוָה
 ובינה. סוד ת"ת מזרח.
הַאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם
 ליסוד. יסוד. מלכות
מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ
 מערב. גדולה וגבורה שהם על הת"ת
מִתַּחַת בַּשָּׁמַיִם
 צפון דרום. סוד מעלה ומטה
הַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים
 שהם נצח והוד.
וְהַתַּחְתּוֹנִים אַתָּה
 בכתר עליון הנקרא אין.
הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה
 בסוד אנ"י
הוּא אַחֲרוֹן
 מחזיק ומיחד הכל ממשו למעלה וממעלה
וּמִבְּרַעְדֶּיךָ אֵין
 למטה. ויהי היחוד גמור.
אֱלֹהִים קִבְּץ נְפוֹצוֹת
 וגבורה ות"ת. והיינו הגדול וכו' והסוד

שער שני תפלה למשה סימן רביעי

העולים נגדך דרך קו האמצעי .

קנין

וא"ו נוספת ת"ת והיינו וא"ו בין ה"א לה"א והכוונה
 יספיע בנו שפע משם כדי שנה"י חשו"בין בעיני הכל
 בשו"ב מכה התשובה את מלכות שבותיכם כי בתשובה
 היא תשובתינו בסוד הנשמות לעיניכם נל"ח והו"ד
 אמר ה' ת"ת עם מלכות מתיחדת למעלה :

סוד ד' כנפים בחיה העליונה שהם אותיות
 אדנ"י בדרום בצפון במזרח במערב פני
 אר"י פני שו"ר פני אד"ם פני נש"ר .

יסוד . מלכות י"י . שאין גדולת הבורא מתגלה אלא

מֵאַרְבַּע כְּנָפֹת כָּל הָאָרֶץ * יִכִּירוּ וַיֵּדְעוּ

ע"י ישראל הגורמים . אחדותו . יו"ד ה"י וי"ו ה"י . ת"ת . מלכות . בינה .

כָּל בָּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהִים

לְבַדְּךָ עֲלִיּוֹן רֵכֵל מִמְּלָכוֹת הָאָרֶץ אַתָּה עֹשֵׂת

אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר

בָּם וְיָמֵי בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדִיךָ בְּעֲלִיּוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים

שֵׁי אָמַר לְךָ מָה תַּעֲשֶׂה וּמָה תַּפְּעַל * אָבִינוּ

שְׁבַשְׁמַיִם עֹשֶׂה עִמָּנוּ חֶסֶד שֶׁהוּא יִמְנִית וְשׁוֹרֵשׁ הַחֶסֶד עִם נְיוֹ שֶׁהֵם ת"ת וּמְלָכוֹת .

בְּעֵבֹר שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא

עֲרִינוּ וְקִיָּם לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת הַדָּבָר

שֶׁהַבְּטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי צַפְנִיָּה חוֹזֵךְ כְּאֵמֹר בְּעֵת

הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבְעֵת קִבְצִי אֶתְכֶם כִּי

אֶתָּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וּלְתַהֲלָה בְּכָל עַמֵּי הָאָרֶץ

בְּשׁוּבִי אֶת שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה :

אור הישר

סדר אנונימית הקרבנות בקיבור לפי סדר הגהות יש נוסחין תחלה יאמר פי' נוצח אדמה תעשה
 לי וגומר כי טרם כל לריך לצנות נוצח ואח"כ יאמר צריאת היום מפ' מעשה צראשית
 ויום שלאחריו כגון ציום א' יאמר צראשית ופ' יהי רקיע כונו שהיו עושין אכסי מענד כדאיתא
 צום' תענית וציום צ' יהי רקיע ויקוו הניס וכו' וכן כל הימים כסדר זה . ואח"כ פי' הכיור

ואמלעג, וזהו שאמר אתה הוא ראשון – סוד כתר, 'אין', ואתה הוא אחרון – סוד 'אני' אחרון (ראה הקדמת המיקוים ו:), ומבלעדיך אין אלהים, פירוש מחזיק ומייחד הכל ממטה למעלה ומעלה למטה ואין למטה אלא מה שיש למטה ולמעלה:

עד כאן פירשתי סדר הזכרות של שחרית, ומנהג יפה לאומרו בצית קודם צואו לצית הכנסת, ובפרט כשקם צאשמורת ללמוד כמו שכתבתי בספר דרך חיים שלי במסכת חולין (מאות רט), וכן מוכח צוהר (הקדמה י:), כמו שכתב מורנו הרמ"ק בספר תפילה למשה (שער א סי' א-ב), ומכאן ואילך ראוי הכל בצית הכנסת:

אתה הוא עד שלא נברא העולם. ויש גורסין 'אתה הוא עד שלא נברא את העולם', ויש לי צוה עיון עמוק, הארכמי צוה בהקדמת מולדות אדם (צית ה' אום לג), יעוין שס. 'קודם שנברא העולם' ו'לאחר שנברא העולם' ו'לעולם הצא', זהו 'היה' 'הווה' ו'יהיה' המרומז בשם 'הווי"ה' (ראה זוהר פנחס רנו: ושל"ה מולדות אדם צית ה' צית דוד אום רפט):

אתה הוא ה' אלהינו בשמים ובארץ. לפי הענין 'אתה הוא' – תפארת ומלכות, 'ה' אלהינו' – חכמה וצניה, סוד ידו"ד. 'צמשים וצארכ' – תפארת ומלכות סוד יחוד המתחון, ובשמי השמים העליונים – חכמה וצניה סוד יחוד העליון. אחר כך מעידים על אחדותו, זהו מעלה ומטה

וּשְׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתְךָ וּבְלִבְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ
וּבְקוּמְךָ; וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יְדֶיךָ
וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ; וּכְתַבְתָּם
עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

אתה הוא עד שלא נברא העולם,
אתה הוא משנברא העולם,
אתה הוא בעולם הזה, ואתה הוא
לעולם תבא. קדש את שמך על
מקדישי שמך, וקדש את שמך על
בעולמיך, ובישועתך תרים ותגביה

קרננו למעלה, והושיענו בקרוב למען שמך, ברוך המקדש שמו ברבים:

אתה הוא יהוה אלהינו בשמים ובארץ ובשמי השמים העליונים. אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין אלהים. קבץ נפוצות קניך מארבע כנפות הארץ יבירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך עליון לכל ממלכות הארץ: אתה עשית את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בהם ומי בכל מעשה ידיך בעליונים (ובתחתונים) או בתחתונים שיאמר לך מה תעשה ומה תפעל. אבינו שבשמים (חי וקים) עשה עמנו צדקה וחסד בעבור שמך הגדול הגבור והנורא שנברא עלינו וקים לנו יהוה אלהינו מה נשפיתוב (את הדבר שהבטחתנו על ידי צפניה חוזה, כאמור) בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם כי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ, בשובי את שבותיכם לעיניכם אמר יהוה:

וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְעָשִׂיתָ בִּיזֹר נְחֻשֶׁת וּכְנָו נְחֻשֶׁת
לְרַחֲצָה וּנְתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֶהָל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וּנְתַתָּ שָׁמָּה

תפלת שחרית

עג

יְרַשְׁתָּנוּ . אֲשֶׁרֵינוּ בְּשָׁאֵנוּ מִשְׁכִּימִים וּמְעֲרִיבִים בְּבִתִּי
כְּנִסְיוֹת וּבְבִתִּי מִדְּרָשׁוֹת וּמִיַּחְדִּים שְׁמָךְ בְּכָל־יוֹם תָּמוּד
וְאוֹמְרִים פְּעָמִים בְּאַהֲבָה :

(דה"ח) אחר שמע ישראל יאמר בשכמל"ו וגם פרשה בק ש דקרננות יזהר האדם שיקרא הפסוק שמש ובשכמל"ו ראשונה נכון לאומרה אך יכוין שלא לנאח עתה מלות ק"ש כד"י שיקים המלואה כתקונה שיקראנה אח"כ עם הנרכות אם לא שירא לנפשו במא יעבור זמן ק"ש וכפי שנתבאר לעיל זמנה (עיין מ"א ס"ס מ"ו):
פרשה ות. ז"ת ק"ש ו הנקראת ק"ש דקרננות אין לרין לקרות ע"פ מיוב רק פגש ראוונה . אך אם ישטר בעלמו שיפבור ח"ו זמן ק"ש דיו"ל אז יזהר לקרות בק"ש דקרננות כל הג' פרשיות . ויכוין לנאח בזה הקריאה מ"ע דק"ש של שמירת בזה"ל (הכינוי כולה לנאח בזה הקריאה מ"ע דק"ש של שמירת בזה"ל וטראי יתב')
וא"ש לקטום עיניו בק"ש ז. ההכינוי ע"פ קוד :

דברים ו' ד
שִׁמְעֵ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד :

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

וְאַהֲבֵתָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ : וְהָיוּ
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם עַל־לִבְּךָ : וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָה
וּדְבַרְתָּם בְּשִׁבְחֶךָ בְּבִיחֶךָ וּבְלִכְתָּךְ בְּדִרְךָ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְקִשְׁרַתָּם לְאוֹת
עַל־יָדְךָ וְהָיוּ לְטִטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

**אֶתָּה הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא הָעוֹלָם אֶתָּה הוּא מִשְׁנַבְרָא
הָעוֹלָם אֶתָּה הוּא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לְעוֹלָם**

עין יוסף

נעים גורלנו. כנגד עולם החסיה ומה יפה ירושתנו. מאורו לכן נוכל להעיד עליו שהוא אחד (חיי אדם) : כנגד לעתיד לבא (מ"ג) : אשרינו שאנחנו משכימים ט' ואומרים שמע ישראל. כי כיון שאנו חלק בתום פ' ע"פ דף ק"ד וצ"פ שלשה שאכלו וגממ"ס

עיון תפלה

אז ברית אבותיך, ועי' שנת נ"ה א' הוס' ד"ה ושמואל: אשרינו שאנחנו וט'. וביהוד מאוסים אכחו בזכרנו את תעודתנו הגדולה כי נבחרנו מכל אומה ולשון ליחד שמו הגדול ב"ה ולהפיץ דעת אל אחד בלחש: שמע ישראל. ה' ה' ישראל, כמו תשמע חלום לפתור ארזו (בראשית מא, טו). יי (הוא) אלהינו,

יי הידוע שהכל מודים בנתיבותיו, כמו שנאמר כי ממירח אלא שהם סגורים כי מרוב גדלו מסר ההנהגה העולם בידי לבא השמים, סקר בימונה, רק הוא אלהינו אדונינו מלכנו ומנהיגנו ומשגיח עלינו בהשגחה פרטית, לא ע"י כוח אמצעי. יי (הוא) אחר, אחד בעלמותו, פסוק בכללות הפשיטות בלי שום הרבנה, אחד ואין שני, לא להמשיך לו להות כמוהו ולא להחבירה להיות חזר אליו דמעשהו. זאת היא אמונתנו הגרוסה. והמקרא הזה כולל שני מאמרים בעלי נושא ונשוא, הנושא הוא יי וישואים אלהינו אחר. ורבותינו ז"ל קראו לקריאת שמע ערות (ברכות יד, ב), לפי שבקריאתו זאת מעידים אכחו כי יי הוא האלהים (יחזקאל כג, לד), ולרמוז על זה בלא העיץ והדל"ת אותיות גדלות, כלומר שמע ישראל ויהיה ע"ד נדבר: אתה הוא עד שלא נברא העולם. זהו הערה על ברוך שם כבוד מלכותו שאנו מניחים את מלכותו ית' כי התקלה והקראתו. ג' גשאי עלינו בקרוב, ולכל

שנס

תפלת שחרית

הָבֵא קָדִישׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מִקְדְּשֵׁי שִׁמְךָ וְקַדְּשׁ אֶת־שִׁמְךָ
בְּעוֹלָמְךָ וּבִישׁוּעַתְךָ תְּרוּם וְתִגְבִּיהַ קַרְנֵנוּ לְמַעַלְהָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ
בְּקָרוֹב לְמַעַן שִׁמְךָ בְּרוּךְ הַמִּקְדָּשׁ שִׁמּוֹ בְּרַבִּים :

לדעת הפוסקים והאר"ל אין לחזום בשם :

עין יוסף

וברמב"ם . וכן בכל הסדורים הישנים . ובירושלמי .
ובילקוט פ' ואתחנן רמז תתל"ו . ויש שמקשים על
טוסא זה דמשמע שנברא ח"ו ע"י אחר . ומגיהים
הסדורים אתה הוא עד שלא בראת ט' אתה הוא
משבראת . ושרי להו מארייהו . דהנוסחא אמיתית
אתה הוא עד שלא נברא כו' וקאי על מה שסיים
ה' אלהיו ה' אחד אתה הוא עד שלא נברא
העולם ואתה הוא ה' אחד משנברא העולם . דכשם
שקודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד . כך
משנברא העולם היה הוא ושמו בלבד . דהא לא
נבראו המלאכים עד יום שני . וא"כ מי ברא אלה
ה' אחד ע"י כח אלהיות שמו הגדול ית' בהם נברא
העולם . והוא דרך כבוד כלפי מעלה לומר לפניו

ית' אתה הוא ה' אחד עד שלא נברא העולם
ע"י כח אלהיות שמך . וב"ח ופרישה וא"ר וכ"כ
הט"ו ומ"א דעיקר כנוסחא שלנו : קדש את שמך
על מקדישי שמך כו' . שבצרכה זו נתקנה כנגד
דורות שגזרו בהם גזירות שלא לקרות ק"ש והולכרו
לקרות בטהר . ורצו מסרו עלמם על קידוש שמו
ית' . וזהו שאמר קדש את שמך על מקדישי שמך
כו' . ומסיימים מקדש את שמך צרכים שונהגים
תודה ושבח לשם יהצרך שנתצטלה גזירת השמד
ורש"אין אנו לקדש שמו ית' בגלוי צרכים (גוה) :
ברוך אתה ה' מקדש . כהב הכר"ח אע"פ שי"ח
שליכס שס על פי הירושלמי . מ"מ העקר כדברי
הרמב"ם ז"ל שלא להזכיר בה שם מאחר שלא נזכרה
בגלוי

תקון תפלה

נברא העולם אתה הוא משנברא העולם אתה
הוא בעוה"ז ואתה הוא לעוה"ב קדש את שמך
על מקדישי שמך, מיד נוחה דעתו, ואולי זהו
מחציתו השני של המאמר (נחש"י ע"ה) בשעה שכל
מלכי מזרח ומערב מניחים כתריהם בראשיהם (בבקר)
ומשתחוים לחמה מיד כועס הקב"ה, ועי' ב"ר פס"ה
סי' כ"א . נראה שזה היה נוסח קדמון מלפני הגזרה,
ובשעת הגזרה הוסיפו וקדש את שמך בעולמך
על הכונה אשר בארנו בעיון תפלה ורב סעדיה

עיון תפלה

בסנה לחשוב שהצרכה הזאת נוגעת לעמוהו, ואמר —
אתה הוא עכשו איתו שהיית מקודם לכן ואשר תהיה
אחרי כן, כי הנריאה לא הוסיפה בך שלימות ואין
לך צורך במלכותך עליה, ראה מה שכתבנו בצאורנו
רש ארון עולם ורש צרכת אשר יזר. ויש אומרים שזה
ביאור על פסוק האחדות, כמו שהיית אחד עד שלא נברא
העולם כן הנך אחד משנברא העולם, כי אין עוד
מלבדו, אבל הראשון עקר: קדש את שמך. כאן מתחלת
ע"ס התפלה והתחנה אשר אליה כוון בתחלת הרבון
„לא על צדקותינו אהתנו מפילים תחננונינו לפיך" ומה

הס התחננים אשר ג'ינו להחנן אליך : קדש את שמך על מקדישי שמך . לשלם סכר טוב לצדיקים
המקדישים שמך : וקדש את שמך בעולמך . רוצה לומר במחללי שמך . כי בזמן שהקצ"ה מתקנס ברשעים
שמו מהנדל ומתקדש בעולמו, וכן הוא אומר (יחזקאל לת) וגשפתי אתו וגו' ואחר כך והתנדלתי והתקדשתי
ונודעתי לעיני נויס רבים וגו' (רש"י שמות יד, ד מן המכילתא): ובישועתך תרום . מבנין הקל, כ"ה בסדור רב
עמרם ורמב"ם ובטור סי' מ"ו ובמחזור ויפרי ובסדורי התימנים והספרדים, והוא ע"ד הכתוב וברנוך ק'רום קרנו
(תהלים פט, יח), אבל במחזור רומא ק'רים מבנין הפעיל : וְתִגְבִּיהַ כ"ה בכל הסדורים, והוא פעל עומד, כמו הַיְגִיבִיהַ
לשנת (תהלים קיג, ה), אֵם הַיְגִיבִיהַ כגשר (עובדיה פסוק ד; ירמיה מט, עז), וכאלה רבים עומדים בהפעיל, ופרעה
הַיְגִיב (שמות יד, י), הם ילאו את העיר לא הַיְגִיבִיהַ (בראשית מד, ד), הַיְגִיבִיהַ שחתו (יושע ט, ע);
ובסדור עבודת ישראל הגיה הַיְגִיבִיהַ שלא כדן . וענין הככל תרום צמעלה ותגביה במקו, ועי' מורה
נבוכים חלק ראשון פרק כ' : מקדש את שמך ברבים . כ"ה גי' הצור סי' מ"ו ובמחזור ויפרי
ובכל סדורי האשכנזים. אבל בסדור רב עמרם ובמנהיג סי' א' ובשני הלקט סי' ו' ובסדורי הספרדים וכ"ה
גי' הנר"א המקדש שמו ברבים, ובמחזור רומא ובסדורי התימנים מקדש שמו ברבים צלי ה"א,
וראה מה שכתבנו לעי' בצרכת השחר ד"ה גובל חסדים טובים . וכתב חכם אחד בצופה הלך י"ז דף
ספ"ד לפי שהצרכה הזאת נתקנה בימי השמד (ראה תקון תפלה) ובכנוי נטהר היה פתחון פה לבטלי
דמות אחרות לומר שהכנוי רומז לעולם אחר לפיכך בחרו בכנוי נכה, ויפה אמר . וענין ברבים אומר
רבינו זקיקה בצבלי הלקט בשם אחיו ר' בנימין ז"ל „וע"כ אומר ברוך המקדש שמו צרכים לפי שצטעח השמד
אין שמו מקודש צרכים אלא בטהר" עכ"ל :

תפלת שחרית

עד

אתה הוא יי אלהינו בשמים ובארץ ובשמי השמים העליונים.
 אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדך אין
 אלהים. קבץ נפוצות קניך מארבע בנפות הארץ יכירו וידעו כל-
 פאי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך עליון לכל ממלכות הארץ.
 אתה עשית את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם ומי
 בכך מעשה ידיך בעליונים (ובתחתונים) או בתחתונים שיאמר לך
 מה תעשה ומה תפעל. אבינו שבשמים (חי וקים) עשה עמנו צדקה
 וחסד בעבור יימך הגדול הגבור והנורא שנקרא עלינו. וקים לנו

עץ יוסף

בבבלי וכן אנו נוהגין עכ"ל. חבל הכ"ח כתב
 כך ראיתי מהמקדקים שאמרו: לא שם ומלוכה.
 מיהו לא יורה כן לאחרים ולא ישנה הסדורים
 ע"כ (ח"י): את שמך ברבים. ובסידור יעב"ץ
 גרס את שמו ברבים:
 אתה הוא ה' אלהינו כו'. אלו הפסוקים כולם
 עד בשו"ת את שבותיכם כו' כולן הן מעין

עיון תפלה

אתה הוא יי אלהינו (ירמיה יד, כג) בשמים
 ובארץ. נון הנוסח הקדמון הזה לקח
 הפייסן בשחרית לר"ה ויו"כ בשמים ובארץ נבחר
 ונערך: אתה הוא ראשון וגו' ומבלעדך
 וגו' (ישעיה מד, ו): קבץ קניך. הסג"ל תחז
 הו"ו כמו בתהלים (כה, ג) סדור עבודת ישראל:
 מארבע כנפות הארץ. (ישעיה יא, יב): יכירו
 וידעו כל באי עולם. ונעלינו לשבח יכירו וידעו
 כל יושבי הבל, כי זמן חבור התפלה הזאת כבר
 הורגלו יותר ללשון התלמוד, ואמר: ה' מלכים ז'
 (ישעיה סג, טו) ה' דיעה היא בשכל וההכרה היא על
 ידי החושים, עיי"ש: אתה הוא וגו' לכל ממלכות
 הארץ וגו'. (מ"ז יט, טו): את הים ואת כל אשר
 בם. ובתחמי"ה (ט, ו). כתוב הימים וכל אשר בהם.
 וז"ל שאלת בם בנוסח שלפנינו שזה על השמים והארץ
 והים: שיאמר לך מה תעשה. (איו"ט, יג;
 קהלת ח, ד), ערש"י (נראשית כד, ז) ובהל"ע סי'
 ט"ז: אבינו שבשמים. תאר רגיל בלשון התלמוד,
 כמו על מי יש לנו להשטן על אבינו שבשמים (סוטה
 מט, ב), ובהפלה שאחר קריאת התורה בשני וחמשי
 יהי רטון מלפני אבינו שבשמים, ובנוסח הקדיש תקבל
 ללותהו"ו וכו' קדם אבותינו די בשמיא: בעבור שמך
 הגדול שנקרא עלינו. כמו שיאמר ואתה בקרבנו
 ה' ושמך עלינו נקרא (ירמיה יד, ט), וכן מתפללים
 בשני וחמשי בתפלת והוא רחוק פסקא א"א מלך חנונו
 יענו כי שמך הגדול נקרא עלינו: וקים לנו.
 יתרים לנו: מה שכתוב. סוף פסוק:

תקון תפלה

גאון בפירוש ספר יצירה פ"א מ"א גרים וקדש את
 שמך בעולםך על מקדישי שמך. והב"ו בסדורו
 תפלה זכר האריך לשון לשבח הנוסחא וכתב שצ"ל
 אתה הוא עד שנברא העולם, ולא ידע כי
 עד שלא בליען התלמוד טעמו כמו בטרם בלשון
 עברי, כמו עד שלא תנץ החמה (פסוק כג, ט), עד
 שלא יגיעו לשורה (שם י"ג, ט), עד שלא יאמר יש לי
 מן הדין (שם ט, ט), עד שלא עמד בדין (ד ק"ג, ט),
 ובפרקי דר"א פ"ג עד שלא נברא העולם, ובשמו"ר
 פ"ה הוא היה עד שלא נברא העולם והוא יהיה
 בסוף כל העולם, ובתדבא"ר פכ"ו אני הוא עד שלא
 נברא העולם ואני הוא משנברא העולם אני
 הוא בעיה"ו ואני הוא בעיה"ב (וכ"ה גם בתדבא"ר
 פכ"א) ובסדר רב עמרם ובטור ובסדורי הספרדים
 בבית ולא בלמ"ד, אך ברמב"ם ובמהזור וישרי ובמהזור
 רומא וסדורי התימנים לעוה"ב בלמ"ד כמו בילקוט.
 ובמב"ם ובסדורי התימנים גרסו אתה הוא קודם
 שנברא ה' ולם. ובמהזור וישרי אתה הוא
 ארון קודש שנברא העולם, מסכים להפירוש
 הראשון שפרשנו בעין תפלה. ובסדורי הספרדים
 אתה הוא אחד קודם שבראת העולם, מסכים
 להפירוש השני שפרשנו שם. וכתב הט"ז באו"ח
 סוכ"י מ"ו בשם ש"ה ובי"ח שלא לומר עד שלא
 בראת העולם (כגו' התדבא"ר): אבינו שבשמים.
 נוסחתנו כמו בתדב"א שם, ובסדר רב עמרם עשה
 עמנו פלא בעבור שמך הגדול הגבור והנורא

תפלת שחרית

יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִהַשְׁכָּתוֹב (אֵת הַדְּבָר שֶׁהַבְּטַחְתָּנוּ עַל-יְדֵי צַפְנִיָּה חוּךְ
כְּאָמֹר) בְּעֵת הַהִיא אָבִיא אֲתָכֶם וּבְעֵת קִבְצִי אֲתָכֶם כִּי אִתְּנִי אֶתְכֶם
לְשֵׁם וְלִתְהַלָּה בְּכָל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוֹבֵי אֶת-שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ:

עץ יוסף

אינו צא לידי מחלה לב. כי כל מה שמגיע אליו הכל מקבל מאהבה ואומר כל מה דעבד רחמנא לטב הוא דעבד ויוכל לחשוב שנתמלא בקשה כי אפשר שדבר זה טוב לפניו. וזהו שמקדים לומר שאפי' בעליונים אינו יודע מה טוב לפניו שיבקש מה שיעשה לו. ולכך אין לנו לבקש רק אצונו שבשמים עשה עמו חסד כו' (ספר נחלת יעקב): בעת ההיא אביא כו'. כסוק הוא צסוף לפניו: ובעת קבלי אהכם. תהיו לשם ולתהלה:

לכאורה קשה דמי בעליונים וכו' אין שייכות (הקדמה) לבקשה אצונו שבשמים. וי"ל משום שאין לו לאדם לעיין איזה לרכיו לריך לבקש ואיזה דבר טוב לו. משום שבאמת אין אדם יודע מה טוב לו. וכשחשב זה טוב לו. ולא יגיע לו מחשבה. יהיה לו מחלה לב. לכן אין לו לאדם להתפלל רק הפלתו הסדורה מאנשי כנסת הגולה או להתפלל סתם להקב"ה שיעשה הטוב בעיניו. כי הקב"ה יודע מה טוב לאדם. ואז

תקון תפלה

קים לנו מה שהבטחתנו בכתוב. ובמב"ם עשה עמנו כמו שהבטחתנו על ידי חווך. ובמחזור וישרי עשה עמנו בעבור שבך הגדול וקים לנו יי אלהינו מהרה מה שהבטחתנו בקבלה על ידי צפניה חווך. ובמחזור רומא עשה עמנו בבור כבוד שמך האל הגדול הגבור והנורא וכים לנו מהרה מה שאמרת ע"י צפניה נביאך:

עיון תפלה

לשם. השם ענינו פרסוק, אך הפרסוק אפשר להיות גם לרעה כנלע"ם והמון, לכן הוסף ולתהלה שהפרסוק יקיה לפונה (מהרש"ל): בשובי את שבותיכם לעיניכם. פעמו כי הגא לה הויה רק מאחו ית' וכולה מעשה נסים לא נחיל ולא נכה, כענין שנאמר בגאולה הראשונה ה' ילחם לכם ואתם תחרישון שעות יד, יד), ופעם לעיניכם כפעם רק בעיניך תביס (מהרש"ל באורו):

עיון הערה לאמירת הקרבנות תפלה

איתמר (מנחות קי, ע"א) א"ר יוחנן מאי דכתיב זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם. ונמגלה ל' א' וכתענית כ"ז ב' אפר אכרסה רב"ש תינה בזמן שנית המקדש קים בזמן שאין ביהמ"ק קים מה תהא עליהם א"ל כבר תקתי להם סדר קרבנות בזמן שקורין לפני מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני ואני מוחל להם על כל פגותיהם. וכשמור' סל"ח לפי שישראל אומרים רכון וכו' עניים אנו ואין לנו קרבנות להביא אמר להם דברים אני מבקש שנאמר קחו עמכם דברים ושובו אל ה' ואני מוחל לכם על כל פגותיכם ואין דברים אלא דברי תורה (פרשיות הקרבנות) שנאמר אלה הדברים. וביקרא רב"ש ע"ס כיון ששמעו ישראל פרשת הקרבנות נתיראו (מפני שבזמן שאין ביהמ"ק קים מה תהא על עוכרי עברה) אמר להם משה אל תתיראו התעסקו בתורה ואי אתם יראים מכל אלה הו"ד זאת התורה לעולם ולמנחה. וכתחומא ח' לו פסקא כבר היה לעולמים וכן אמר ר' שמואל בר אבא אמר הקב"ה לישראל אע"פ שביהמ"ק פתיר ליחרכ והקרבנות בעלין לא תשכחו עלמכם לסדר הקרבנות אלא הזהרו לקרות בהן ולשון בהן ואם תעסקו בהן מעלה אני עליכם כאלו בקרבנות אתם עוסקים וכו' אמר הקב"ה ליחזקאל וכו' גדול קרייתת בתורה ככנייה לך אמור להם ויתעסקו לקרות לרת הבית בתורה ובשכר קרייתת אני מעלה עליהם כאלו עוסקים בזנין הבית וכו' לפיכך אמר הקב"ה לישראל אע"פ שחרכ ביהמ"ק ובעלו הקרבנות ואין קרבן עולה נוהג אש אתם עוסקין וקורין בפרשת עולה ושונין בפרשת קרבנות מעלה אני עליכם כאלו אתם מקריבין קרבן עולה לפני שנאמר זאת תורת העולה. ובשיר רב"ש פרשה ד' פסוק כחוט השני אמרו ישראל לפני הקב"ה רב"ש ע אין לנו לשון של זהירות ושירי המשלת אמר להם כחוט השני שפתותיך רחישת פיך חכיבה עלי כחוט השני של זהירות. ונפסקתא דרב כהנא פסקא ו' ר' אחא בשם ר' חנינא בר פפא (כן הגירסא בילקוט פינחס רמז ששע"ו) אומר לפי שהו ישראל אומרים לשעבר היינו מקריבין קרבנות ומתעסקין בהם עכשו אין אנו מקריבין קרבנות מה להתעסק בהם (כ"ס בפסיקתא הולאת צנער וכן נכון ותמיכה היא זו ולא שאלה, ובילקוט שם הגירסא מהו שנתעסק בהם) אמר הקב"ה הואיל ואתם מתעסקין בהם כאלו אתם מקריבין קרבנות. — עוד אמרו בתלמוד (ברכות כ"ז ב') ר' יהושע בן לוי אמר תפלות כנגד תמידין תקנום ותירא התם כותיה מפני מה אמרו תפלת השחר עד חלות שהרי תמיד של שחר קרב והולך עד חלות וכו' ומפני מה אמרו תפלת הערב אין לה קבע שהרי איברים ופדרים וכו' קרנים וסולקים כל הלילה. וביקרא רב"ש ורבנין אמרין